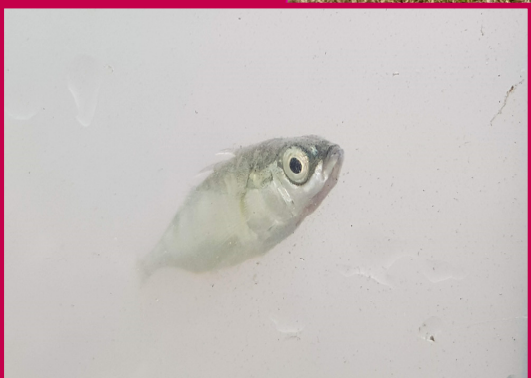

**ECOLOGISCHE QUICKSCAN
PASGELD-WEST
TE RIJSWIJK**

ECOLOGISCHE QUICKSCAN

PASGELD-WEST

TE RIJSWIJK

Colofon

Opdrachtgever: Programmabureau RijswijkBuiten
Postbus 5305
2280 HH Rijswijk

Adviesbureau: VanderHelm Milieubeheer B.V.
Nobelsingel 2
2652 XA Berkel en Rodenrijs
010 -249 24 60
info@vdhelm.nl www.vdhelm.nl

Projectfoto's: Dhr. J. van Bussel

Wijze van citeren: VanderHelm Milieubeheer B.V. (2021). *Projectcode: RYRY20211036. Ecologische quickscan Pasgeld-West te Rijswijk, d.d. 21-09-2021*

© VanderHelm Milieubeheer B.V.

Projectcode: RYRY20211036

Verantwoording	Status / versie	Definitief, versie 1
	Datum	21 september 2021
Auteur	Dhr. J. van Bussel	
Kwaliteitscontrole	Mevr. ing. T. Deugd	
Vrijgave	Mevr. ing. K.E. Orie-Vreugdenhil	

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING.....	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
2 PROJECTGEBIED EN OMGEVING	5
2.1 HUIDIGE SITUATIE	5
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN	6
3 TOETSING WERKZAAMHEDEN AAN WET NATUURBESCHERMING	7
3.1 BESCHERMDE SOORTEN	7
3.2 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN	15
4 CONCLUSIES EN VERVOLGSTAPPEN	16
4.1 BESCHERMDE SOORTEN.....	16
4.2 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN	16
4.3 BIODIVERSITEIT	17
REFERENTIELIJST	18

BIJLAGEN

1. KWALITEITSBORGING EN VERANTWOORDING
2. REGIONALE SITUATIEKAART

1 INLEIDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. te Berkel en Rodenrijs heeft van Programmabureau RijswijkBuiten opdracht gekregen om een ecologische quickscan uit te voeren ter plaatse van een deel van het gebied Pasgeld-West te Rijswijk.

1.1 AANLEIDING

De voorgenomen werkzaamheden in het projectgebied vormen de aanleiding tot het uitvoeren van deze ecologische quickscan. De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van voorbelasting. Het plan is om in de toekomst woningen te realiseren in het gebied. Tijdens de planvorming dient inzichtelijk te worden gemaakt of door de werkzaamheden een negatief effect kan ontstaan op beschermde flora en fauna, beschermde natuurgebieden en houtopstanden. Indien hier sprake van is dient te worden bepaald of deze negatieve effecten kunnen worden voorkomen en of er sprake is van een ontheffings- of meldingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming.

In het gebied Pasgeld-West, waar onderhavig projectgebied deel van uitmaakt, is in 2020 reeds een ecologische quickscan uitgevoerd (VanderHelm Milieubeheer B.V., kenmerk: RYRY20201272, d.d. 11-12-2020). Onderhavige ecologische quickscan is specifiek gericht op het deel binnen dit gebied waar reeds voorbelasting is geplaatst en waar nog voorbelasting aangebracht zal worden. De reeds aangebrachte voorbelasting is geplaatst naar aanleiding van de resultaten van de in de december 2020 uitgevoerde ecologische quickscan ter plaatse van gebied Pasgeld-West.

1.2 DOELSTELLING

Het doel van een ecologische quickscan is te bepalen of rekening dient te worden gehouden met de Wet natuurbescherming. Dit doel wordt opgesplitst in de volgende subdoelen.

- Het verkrijgen van inzicht in de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora- en fauna in of nabij het projectgebied en het verkrijgen van inzicht in de (mogelijke) effecten van de werkzaamheden op de eventueel aanwezige beschermde soorten.
- Het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden in of nabij het projectgebied en het al dan niet uitsluiten van effecten van de werkzaamheden op eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden. Het onderdeel gebiedsbescherming is reeds behandeld in de ecologische quickscan van december 2020 (VanderHelm Milieubeheer B.V., kenmerk: RYRY20201272, d.d. 11-12-2020). Vervolgstappen t.a.v. gebiedsbescherming worden opgepakt door een externe partij en derhalve niet verder behandeld in onderhavige rapportage.
- Het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid van beschermde houtopstanden.

2 PROJECTGEBIED EN OMGEVING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied is gelegen ten oosten van de NS-spoorlijn tussen Rijswijk en Delft en ten westen van de Lange Kleiweg te Rijswijk. Direct ten noorden van het projectgebied is volkstuintencomplex de Schoffel gelegen en ten zuiden is de nieuwe verbinding genaamd 'Laan van het Haantje' gelegen. Deze nieuwe weg verbindt de Lange Kleiweg met de Prinses Beatrixlaan. Het projectgebied bestaat uit een klein poldergebied met weilanden. Op enkele percelen is reeds voorbelasting aanwezig. Tussen de weilanden lopen watergangen. In het westen van het projectgebied is één boom aanwezig en staan enkele vervallen tuinhuisjes.

De begrenzing van het projectgebied wordt weergegeven in Afbeelding 1. Hierop zijn met blauwe vlakken ook de percelen aangegeven waar reeds voorbelasting aanwezig is. In Afbeelding 2 is een overzichtsfoto van het projectgebied weergegeven. Voor de regionale ligging van het projectgebied wordt verwezen naar bijlage 2. Een fotografische weergave van het projectgebied is opgenomen in bijlage 3.

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Projectgebied:	Pasgeld
Straat:	Lange Kleiweg
Plaats:	Rijswijk
Gemeente:	Rijswijk
Provincie:	Zuid-Holland

Afbeelding 1: Begrenzing projectgebied met een rode lijn en de globale locaties waar momenteel voorbelasting ligt zijn aangegeven met blauwe vlakken (Bron: Google Maps).

Afbeelding 2: overzichtsfoto projectgebied.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE EN WERKZAAMHEDEN

De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van voorbelasting in het hele projectgebied. Hiervoor worden mogelijk enkele watergangen gedempt. De aanwezige boom en overgebleven struikvegetatie zullen worden verwijderd, evenals de vervallen schuren langs het spoor. Uiteindelijk is het plan om in dit gebied woningen te realiseren.

De planning is om de voorbelasting te plaatsen in de tweede helft van september 2021. Dit is echter afhankelijk van diverse (onvoorziene) factoren.

3 TOETSING WERKZAAMHEDEN AAN WET NATUURBESCHERMING

In Nederland wordt de bescherming van natuur geregeld met behulp van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming omvat de bescherming van soorten (van nature in het wild voorkomende, inheemse, planten en dieren), de bescherming van gebieden (zoals bijvoorbeeld Natura 2000-gebied en belangrijke weidevogelgebieden) en de bescherming van houtopstanden. De volledige wettekst is te vinden op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>.

In onderhavig hoofdstuk worden de werkzaamheden getoetst aan de Wet natuurbescherming, per type bescherming.

3.1 BESCHERMDE SOORTEN

De bescherming van soorten is onderverdeeld in drie categorieën: vogels, Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn bijlage IV, onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I) en nationaal beschermde soorten. Provincie Zuid-Holland heeft een aantal nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10, voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Om te bepalen welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn in het projectgebied is in eerste instantie een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn verscheidene verspreidingsatlassen, verspreidingskaarten, de NDFF, eerder uitgevoerde onderzoeken in (de omgeving van) het projectgebied en jaarverslagen geraadpleegd. De informatie uit deze atlassen is niet altijd actueel en veelal op uurhok weergegeven (5 x 5 km). Hierdoor kunnen deze gegevens voor onderhavig projectgebied enkel als richtlijn worden toegepast en tijdens het veldbezoek worden getoetst. In de NDFF is binnen een straal van 3 kilometer gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten. Deze afstand is in een dergelijk half open gebied overbrugbaar voor een groot aantal beschermde soorten. Voor enkele soorten die grotere afstanden overbruggen en/of slecht zijn te inventariseren is een ruimere afstand geraadpleegd. De eerder uitgevoerde onderzoeken betreffende volgende rapporten:

- VanderHelm Milieubeheer B.V., *ecologische quickscan Pasgeld te Rijswijk*, kenmerk: 20170361, d.d. 07-12-2017 (onderhavig projectgebied betreft een deel van het gebied uit deze quickscan).
- VanderHelm Milieubeheer B.V., *soortgericht onderzoek naar vleermuizen, eikelmuis en vogels met een jaarrond beschermd nest Pasgeld te Rijswijk*, kenmerk: 20170361, d.d. 07-12-2017 (onderhavig projectgebied grenst aan het gebied van dit soortgericht onderzoek).
- VanderHelm Milieubeheer, *actualisatie ecologische quickscan Pasgeld te Rijswijk*, kenmerk: RYRY20201272, d.d. 11-12-2020 (onderhavig projectgebied betreft een deel van het gebied uit deze quickscan).
- Ten tijde van schrijven van onderhavige rapportage loopt een soortgericht onderzoek naar vleermuizen, eikelmuis en jaarrond beschermde nesten, ter plaatse van volkstuintencomplex De Schoffel, direct ten noorden van onderhavig projectgebied, ter actualisatie van bovengenoemd soortgericht onderzoek uit 2017. Het gebied van dit soortgericht onderzoek grenst aan onderhavig projectgebied.

Bij het selecteren van soorten die mogelijk voorkomen in het projectgebied is tevens rekening gehouden met het aanwezige biotoop (gebouw, boom en water) op basis van google maps.

Op 10 september 2021 is door deskundig (zie bijlage 1 voor definitie) ecooloog: dhr. J. van Bussel een veldbezoek overdag uitgevoerd, waarbij de projectlocatie nauwkeurig, en de omgeving van het projectgebied globaal, is onderzocht. Hierbij wordt het aanwezige biotoop specifiek in kaart gebracht.

In tabel 2 zijn beschermde soorten weergegeven die op basis van het bureauonderzoek in het projectgebied kunnen worden verwacht. Op basis van het veldonderzoek zijn vervolgens de twee grijs inkleurde, rechter kolommen ingevuld.

Tabel 2: Verwachte beschermde flora – en faunasoorten in het projectgebied op basis van het bureau- en veldonderzoek.

Soort-groep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status	Bron*	Aangetroffen (A), verwacht (V), uitgesloten (U).	Verwachte gebieds-functie#
Vogels	Inheemse vogels	<i>Aves</i>	Vogelrichtlijn	1, 2, 3, 4	A	V, F
	Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	Vogelrichtlijn, cat. 4	1, 2, 3, 4	V	F
	Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Vogelrichtlijn, cat. 4	1, 2, 3, 4	V	F
	Ransuil	<i>Asio otus</i>	Vogelrichtlijn, cat. 4	1, 2, 3, 4	V	F
	Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	Vogelrichtlijn, cat. 4	1, 2, 3, 4	V	F
	Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Ekster	<i>Pica pica</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	V, F
	Groene specht	<i>Picus viridis</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Grote bonte specht	<i>Dendrocopus major</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Koolmees	<i>Parus major</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V	F
	Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	A	V, F
	Oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	Vogelrichtlijn, cat. 5	1, 2, 3, 4	V^	V, F
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Europees beschermd	1, 2, 3, 4	V	F
	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Europees beschermd	1, 2, 3, 4	V	F
	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Europees beschermd	1, 2, 3, 4	V	F
	Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Europees beschermd	1, 2, 3, 4	V	F
	Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	Europees beschermd	1, 2, 3, 4	U	n.v.t.
Grondgebonden zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Bunzing	<i>Mustela nutorius</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Nationaal beschermd	4	U	n.v.t.
	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Muskusrat	<i>Ondatra zibethicus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	A	
	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermde status	Bron*	Aangetroffen (A), verwacht (V), uitgesloten (U).	Verwachte gebiedsfunctie#
	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	V	
Vissen	Driedoornige stekelbaars	<i>Gasterosteus aculeatus</i>	Vrijgesteld	1, 2, 3, 4	A	

Legenda:

- Vogelrichtlijn: is van toepassing op alle inheemse vogels.
- Europees beschermd: deze soorten zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I.
- Nationaal beschermd: deze soorten zijn opgenomen in bijlage A van de Wet natuurbescherming en niet vrijgesteld door provincie Zuid-Holland.
- Vrijgesteld: deze soorten zijn opgenomen in bijlage A van de Wet natuurbescherming en vrijgesteld door provincie Zuid-Holland.
- Vogels, categorie 4: nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil);
- Vogels, categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich, als de broedplaats verloren is gegaan, elders te vestigen;
- * Bron: 1 = verspreidingsatlas; 2 = www.telme.nl; 3 = inschatting op basis van biotoop (m.b.v. Google Maps); 4 = NDFF
- # = Gebiedsfunctie: V: voortplantingsplaats, rustplaats of nest; F: foerageergebied; VL: vliegroute. De gebiedsfunctie is alleen weergegeven voor streng beschermde soorten
- ^ = Oeverwaluizen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden in de huidige situatie niet verwacht. Deze soort kan zich echter wel vestigen in de toekomst, indien in de periode 1 maart t/m augustus grondhopen met steile hellingen aanwezig zijn.

Als aanvulling op de tabel is per soortgroep uitgewerkt welke (zwaar)beschermde soorten op basis van de bureaustudie binnen het projectgebied worden verwacht, dan wel kunnen worden uitgesloten. Voor alle verwachte soorten zijn de gebiedsfuncties en de beschermde elementen volgens de Wet natuurbescherming beschreven.

3.1.1 VAATPLANTEN

In het projectgebied zijn ten tijde van het locatiebezoek geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. De vegetatie bestaat met name uit grassen en andere algemene soorten als kropbaar, echte kamille, gewone berenklauw (Afbeelding 3), klein hoefblad (Afbeelding 4), zwart knooppkruid, zilverschoon, watermunt en grote kattenstaart dat wijst op een voedselrijk biotoop. Ook uit de bureaustudie komen geen strikt beschermde soorten naar voren. Hierdoor worden strikt beschermde plantensoorten uitgesloten.

Afbeelding 3: gewone berenklauw in het projectgebied.

Afbeelding 4: klein hoefblad in het projectgebied.

3.1.2 VOGELS

Jaarrond beschermde nesten - categorie 1 tot en met 4

De nesten uit categorie 1 tot en met 4 en essentiële onderdelen van de leefomgeving zijn jaarrond beschermd, middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Box 1), dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden.

Tijdens het locatiebezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen van vogels uit categorie 1 tot en met 4. Wel is één oud nest van een zwarte kraai (categorie 5) aangetroffen in het projectgebied (Afbeelding 5). Dit nest was ten tijde van het veldbezoek grotendeels uit elkaar gevallen. Deze bevindt zich in de enige boom (treurwilg) die in het projectgebied te vinden is. De boomvalk, ransuil en soms ook sperwer (alle drie categorie 4) gebruiken nesten van andere soorten zoals die van zwarte kraai of ekster (beide categorie 5). De boomvalk, ransuil en sperwer zijn gebaat bij een rustige omgeving die dekking biedt. Doordat dit een alleenstaande boom in een verder open omgeving betreft, die uit elkaar is gevallen en in de huidige staat daarom niet gebruikt kan worden, kunnen de genoemde categorie 4 soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

De buizerd (categorie 4) bouwt een eigen nest. Van de buizerd zijn geen nesten aangetroffen in het projectgebied. Nesten van de buizerd kunnen derhalve worden uitgesloten.

Afbeelding 5: locatie van het oud vervallen nest van de zwarte kraai in de treurwilg weergegeven met geel, inclusief een foto van het nest.

Wel kunnen de boomvalk, ransuil, sperwer en buizerd foerageren in het projectgebied. Van de ransuil is een nestlocatie bekend ter plaatse van volkstuinencomplex de Schoffel dat op circa 230 meter ten noorden van het projectgebied ligt (VanderHelm Milieubeheer B.V., 2021). Tevens is in 2020 nabij deze nestlocatie enkele malen een baltende ransuil waargenomen (NDFF, 2020). Het is aannemelijk dat de ransuil twee jaar op rij in het volkstuinencomplex gebroed heeft. De ransuil zal in en in de omgeving van het volkstuinencomplex foerageren. Het projectgebied is mogelijk onderdeel van dit foerageergebied. Echter betreft het projectgebied geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van deze nestlocatie, omdat in de omgeving van het projectgebied voldoende geschikt alternatief foerageergebied aanwezig is. De fusieafstand (afstand tussen twee waarnemingen die bepaald of de waarneming van hetzelfde individu/koppels is) van de ransuil betreft 1 kilometer (bron: SOVON). Uitgaande van deze afstand gemeten vanaf de nestlocatie bestaat het alternatief in de omgeving uit de half open landschappen zoals het Elsenburgerbos, het Wilhelminapark, Pasgeld Oost en het terrein van de Rijswijkse Golfclub.

Ook voor de boomvalk, sperwer en buizerd geldt dat voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving van het projectgebied aanwezig is, bestaande uit dezelfde gebieden als die voor de ransuil.

Box 1: Artikel 3.1: Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn.

Artikel 3.1 Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Jaarrond beschermde nesten categorie 5 – voldoende alternatief

Voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 (bijvoorbeeld ekster, zwarte kraai) biedt het projectgebied geschikt biotoop, omdat één boom aanwezig is waarin zich een oud nest van de zwarte kraai bevindt (Afbeelding 5). Echter betreft dit een oud nest die deels uit elkaar is gevallen. Wel kunnen de ekster en zwarte kraai in de toekomst dit nest weer gebruiken.

Nesten van de boomkruiper, grote bonte specht, groene specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw kunnen in het projectgebied worden uitgesloten door het ontbreken structuren zoals holten of loszittend schors in de boom waar deze soorten hun nest kunnen maken. Wel kunnen deze soorten foerageren in het projectgebied. Het kan worden uitgesloten dat het projectgebied essentieel foerageergebied betreft voor vogels die in de omgeving broeden, omdat voldoende vergelijkbaar of meer geschikt alternatief in de omgeving aanwezig is.

Voor oeverzwaluwen is in de huidige situatie geen geschikt habitat aanwezig. Deze vogels broeden in steile hellingen. Als grondhopen met een steile helling in het projectgebied (zoals voorbelasting) worden aangebracht bestaat in het broedseizoen de kans dat oeverzwaluwen gaan broeden in deze steile hellingen. In de huidige situatie zijn geen steile hellingen aanwezig die kunnen dienen als broedlocatie voor de oeverzwaluw.

Vogelnesten uit categorie 5 zijn jaarrond beschermd, middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (box 1), dus ook als het nest niet in gebruik is om te broeden. Voor jaarrond beschermde nesten uit categorie 5 geldt echter dat als in de omgeving voldoende alternatief aanwezig is, de nesten een gelijke beschermingsstatus hebben als niet-jaarrond beschermde nesten. In dit geval is voor alle aanwezige en te verwachten soorten voldoende alternatief in de omgeving en geldt de bescherming alleen wanneer een broedgeval aanwezig is. Alternatieven zijn aanwezig in het direct ten westen gelegen Wilhelminapark, ten noordoosten gelegen Elsenburgerbos en ten oosten gelegen Pasgeld-Oost. Op deze locaties zijn veel grote bomen aanwezig, die nest- en foerageergelegenheid bieden aan de ekster, zwarte kraai, boomkruiper, grote bonte specht, groene specht, koolmees, pimpelmees en spreeuw.

Niet jaarrond beschermde nesten (algemene broedvogels)

Op het braakliggend terrein, de boom of in de watergangen en oevers van het projectgebied worden niet-jaarrond beschermde nesten van vogels als houtduif, kievit, scholekster, kleine plevier, Canadese gans, meerkooit en waterhoen verwacht. De nesten en functionele leefomgeving van deze soorten zijn beschermd middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Box 1).

Door de werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen kunnen nesten op het braakliggende terrein, de watergangen en de oevers worden vernield en kunnen eieren en individuen worden beschadigd of gedood. Dit betreft een overtreding van artikel 3.1. Tijdens het voorjaar en de zomer is de kans op aanwezigheid van vogelnesten het grootst. Als in deze gevoelige periode wordt gewerkt dient rekening te worden gehouden met broedvogels en moeten eventueel maatregelen worden genomen om het doden van vogels en de vernieling en beschadiging van nesten en eieren te voorkomen.

Door het uitvoeren van werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen vogels worden gedood. Met name kuikens zijn erg kwetsbaar, ook wanneer zij net het nest hebben verlaten. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen.

3.1.3 VLEERMUIZEN

Op basis van het bureauonderzoek worden de volgende vleermuizen verwacht binnen het projectgebied/invloedsfeer van de werkzaamheden: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis (alle Habitatrichtlijn).

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen, hun migratieroutes, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen, zijn beschermd middels artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (Box 2). De bebouwing, bomen en watergangen in het projectgebied kunnen op diverse manieren een functie hebben voor vleermuizen.

Box 2: Artikel 3.5: Habitatrichtlijn.

Artikel 3.5 Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen in bebouwing

In het westen van het projectgebied zijn enkele oude en vervallen tuinhuisjes aanwezig. De tuinhuisjes bieden geen mogelijkheden voor vleermuizen die kunnen dienen als verblijfplaats zoals ruimte onder dakpannen of in een spouwmuur. Daarnaast zijn de tuinhuisjes zeer laag (maximaal 2,5 meter hoog) waardoor de in- en uitvliegruimte zeer beperkt is. Doordat de tuinhuisjes beschadigd zijn is het klimaat (o.a. tocht, temperatuurswisselingen) bovendien zeer ongunstig voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing kunnen derhalve worden uitgesloten.

Voortplantings- of rustplaatsen in bomen

Tijdens het veldbezoek zijn geen holten of los schors waargenomen in de boom, die kunnen dienen als voortplantings- en/of rustplaats voor vleermuizen. Verblijfplaatsen in bomen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Foerageergebied

Het projectgebied functioneert mogelijk als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. In de omgeving zijn voldoende gelijkwaardige alternatieve foerageergebieden aanwezig. De alternatieven zijn aanwezig in het Elsenburgerbos, het Wilhelminapark en Pasgeld-Oost. Derhalve vormt het projectgebied geen essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van vleermuizen. Het aanbrengen van voorbelasting zal dan ook niet leiden tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4, van de Wet natuurbescherming (Box 2).

Vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten door het ontbreken van verbindende lijnvormige elementen in het projectgebied die kunnen dienen als geleiding voor vleermuizen.

De watervleermuis is bekend in de omgeving van het projectgebied ter plaatse van het Wilhelminapark en het Elsenburgerbos (NDFF). Echter door het ontbreken van geschikte elementen die kunnen dienen als foerageergebied of doorlopende elementen die kunnen dienen als geleiding voor vliegroutes, kunnen essentiële elementen van de watervleermuis worden uitgesloten in het projectgebied. Wel kunnen watervleermuizen het projectgebied incidenteel passeren of doorkruisen.

Wel geldt voor de mogelijk aanwezige vleermuizen de zorgplicht zoals opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat foeragerende en langsvliegende vleermuizen niet onnodig mogen worden verstoord door verlichting.

Box 3: Artikel 1.11, Zorgplicht.

Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura-2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura-2000 gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

3.1.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Eikelmuis (nationaal beschermd)

In een voormalig volkstuinencomplex direct ten westen van het projectgebied (andere zijde van het spoor) en ten zuiden van het Wilhelminapark was een populatie eikelmuisen aanwezig. Totaal zijn in de herfst van 2016 door de Zoogdierverseniging 27 individuen weggevangen en teruggeplaatst in het oorspronkelijke verspreidingsgebied (Zuid-Limburg). Het volkstuinencomplex is hierna gesloopt en het deel van de volkstuinen, parallel aan het spoor, is toen intact gebleven. Hier heeft VanderHelm in 2017 onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van eikelmuisen, evenals in volkstuinencomplex de Schoffel (*ecologisch soortgericht onderzoek naar vleermuisen, eikelmuis en vogels met een jaarrond beschermd nest Pasgeld Rijswijk*, kenmerk: 20170361, d.d. 07-12-2017).

Onderhavig projectgebied heeft geen geschikt habitat voor de eikelmuis (dat bestaat uit structuurrijke loofbossen of struikgewassen, hagen en tuinen in de buurt van structuurrijke bossen). Daarnaast zijn de voorheen aanwezige eikelmuisen weggevangen. Tijdens uitgevoerd soortgericht onderzoek in 2017 zijn geen eikelmuisen meer aangetroffen, ook in het nu lopende onderzoek van 2021 zijn geen eikelmuisen aangetroffen. Bovendien bevindt de soort zich op deze locatie niet in zijn natuurlijke verspreidingsgebied. Op basis van voorgaande toelichting wordt de eikelmuis in het projectgebied uitgesloten.

Box 4: Artikel 3.10: Nationaal beschermde dier- en plantensoorten.

Artikel 3.10 Nationaal beschermde dier- en plantensoorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Overige soorten

In het projectgebied worden enkel vrijgestelde zoogdieren zoals diverse muizensoorten, kleine marterachtigen, egel, vos, konijn en haas verwacht. Deze soorten worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3.1.5 AMFIBIEËN

In het projectgebied worden enkel vrijgestelde soorten zoals bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker verwacht. Deze soorten worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Bij het dempen van watergangen dienen de aanwezige amfibieën te worden afgevangen en overgezet in een nabij gelegen watergang.

3.1.6 VISSSEN

In het projectgebied zijn diverse watergangen aanwezig. Het overgrote deel van de watergangen bevat een dikke sliblaag en relatief weinig water (Afbeelding 6). Hier worden enkel vrijgestelde vissoorten verwacht zoals driedoornige stekelbaars (Afbeelding 7), schubkarper, kleine modderkruiper en blankvoorn. Deze soorten worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Bij het dempen van watergangen dienen de aanwezige vissen te worden afgevangen en overgeplaatst naar een nabij gelegen watergang door een deskundig ecooloog.

Afbeelding 6: één van de watergangen in het projectgebied.

Afbeelding 7: driedoornige stekelbaars in het projectgebied.

3.1.7 WEEKDIEREN

In het projectgebied komen uitsluitend algemene soorten als puntige blaashoren, grote posthorenslak en gewone poelslak voor. Deze worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3.1.8 INSECTEN

In het projectgebied komen uitsluitend algemene soorten als gewoon bootsmannetje (Afbeelding 8), akkerhommel (Afbeelding 9), kleine vos en groot koolwitje voor. Deze worden beschermd middels de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Box 3). Dit houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Afbeelding 8: gewoon bootsmannetje uit een van de watergangen in het projectgebied.

Afbeelding 9: akkerhommel op grote kattenstaart in het projectgebied.

3.1.9 OVERIGE SOORTEN

Tijdens het locatiebezoek zijn geen beschermde (met uitzondering van de zorgplicht, zie Box 3) reptielen, spinachtigen en kreeftachtigen waargenomen. Beschermde soorten binnen deze soortgroepen worden op basis van verspreiding en biotoop niet verwacht in het projectgebied.

3.2 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Om te bepalen of de houtopstand in het projectgebied beschermd is, is bepaald of de houtopstand:

- buiten de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' staat;
- groter is dan 10 are of een rijbeplanting betreft die uit meer dan 20 bomen bestaat.

De boom in het projectgebied maakt geen deel uit van beschermde houtopstanden omdat de boom binnen de bebouwde kom Boswet staat. Voor het kappen van de bomen is dan ook geen melding noodzakelijk in het kader van artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk dient wel een omgevingsvergunning voor het kappen te worden aangevraagd bij gemeente Rijswijk.

Box 5: Artikel 4.2: Bescherming houtopstanden.

Artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming

1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen over de melding, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op:
 - a. de gegevens die bij de melding worden verstrekt;
 - b. de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan, en
 - c. de wijze waarop de melding wordt gedaan.

Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

4 CONCLUSIES EN VERVOLGSTAPPEN

In onderhavig hoofdstuk zijn de conclusies van de ecologische quickscan opgenomen die is uitgevoerd ten behoeve van het project 'Pasgeld-West' te Rijswijk.

Uit de ecologische quickscan blijkt dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de Wet natuurbescherming. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en beschermde houtopstanden.

4.1 BESCHERMDE SOORTEN

Uit de ecologische quickscan blijkt dat, met uitzondering van algemene broedvogels, vogels uit categorie 5 (voldoende alternatief), vleermuizen (geen beschermde elementen), en algemene en vrijgestelde grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vissen geen zwaarder beschermde soorten in het projectgebied worden verwacht.

In Tabel 3 is opgenomen welke soorten in het projectgebied worden verwacht en welke (mitigerende) maatregelen noodzakelijk zijn ten einde overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Tabel 3: Te nemen maatregelen teneinde overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, per soort(groep).

Soort(groep)	Verwacht (V) / aangetroffen (A): locatie	Mitigerende maatregelen
Oeverzwaluw (vogel, categorie 5)	V: aan te brengen voorbelasting	In de periode van 1 maart tot en met augustus dienen grondhopen met steile hellingen (zoals voorbelasting) in het projectgebied (of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden) voorkomen te worden, zodat oeverzwaluwen hier niet in gaan broeden. Steile wanden dienen te worden afgevlakt of afgedekt met bijvoorbeeld wegendoeke. Indien oeverzwaluwen in het projectgebied broeden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen en dient door een deskundig ecooloog te worden bepaald of, op welke manier en wanneer de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Wet natuurbescherming.
Algemene broedvogels en cat. 5 vogels (voldoende alternatief)	A + V: in (de omgeving van) het projectgebied	Geadviseerd wordt de werkzaamheden in eerste instantie uit te voeren buiten het broedseizoen. Enkel indien tijdens een controle, uitgevoerd door een deskundig ecooloog, blijkt dat in het projectgebied en de directe omgeving geen broedende vogels of nesten aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus. De daadwerkelijke periode is afhankelijk van weersinvloeden en vogelsoorten die in het projectgebied worden verwacht. De duur van het broedseizoen dient te worden bepaald door een deskundig ecooloog. Indien algemene broedvogels in het projectgebied broeden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen en dient door een deskundig ecooloog te worden bepaald of, op welke manier en wanneer de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Wet natuurbescherming.
Vleermuizen (geen essentiële elementen), algemene en vrijgestelde grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vissen	A + V: in (de omgeving van) het projectgebied	Gedurende de werkzaamheden dient voldoende zorg in acht te worden genomen voor alle in het wild voorkomende flora en fauna. Aanwezige dieren moeten voldoende tijd krijgen om te kunnen vluchten. Lichtverstoring van vleermuizen in de nacht dient waar mogelijk te worden voorkomen. Bij het dempen van watergangen dienen aanwezige amfibieën, vissen en zoetwatermosselen te worden afgevangen, onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Indien men onverwachts strikt beschermde soorten aantreft dient direct een deskundig ecooloog te worden geraadpleegd om af te stemmen of, op welke manier en wanneer de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Wet natuurbescherming. Bij twijfel over de aanwezigheid van een strikt beschermde soort wordt geadviseerd altijd de hulp van een deskundige in te schakelen.

4.2 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

De bomen in het projectgebied maken geen deel uit van beschermde houtopstanden. Voor het kappen van de bomen is dan ook geen melding noodzakelijk in het kader van artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming. Mogelijk dient voor het kappen van de bomen wel een omgevingsvergunning te worden aangevraagd bij gemeente Rijswijk.

4.3 BIODIVERSITEIT

Voor diverse soortgroepen zijn mogelijkheden te creëren in de toekomstige situatie die een bijdrage leveren aan de biodiversiteit in het gebied. Denk hierbij aan de aanleg van een groen dak voor insecten en dakbroedende vogels (zoals scholekster), het inbouwen of ophangen van vleermuiskasten, ophangen van nestkasten voor vogels of de inrichting van insectenvriendelijke openbare ruimte zoals bermen.

VanderHelm Milieubeheer kan hierin meedenken en adviseren om zo tot een geschikte biodiverse toekomstige situatie te komen.

REFERENTIELIJST

- Broekmeyer, M.E.A. (redactie), (2006). *Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren**. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375. *Ook de aanvullingen uit 2008, 2009 en 2014 zijn geraadpleegd.
- De Vlinderstichting. *Libellennet; alles over libellen*. <http://www.libellennet.nl/>
- De Vlinderstichting. *Vlindernet; alles over vlinders*. <http://www.vlindernet.nl/>
- Diepenbeek, A. van (1999). *Veldgids Diersporen. Sporen van gewervelde landdieren*. Uitgeverij KNNV.
- Gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer (2008) *Stedelijke Ecologische Verbindingszones in Den Haag 2008 - 2018*
- Koning, J. de; Broek, JW van den; Meyere, D. de & Bruens, H. (2009). *Dendrologie van de lage landen*. Uitgeverij KNNV.
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI). *Weeroverzichten*
- Korsten, E., E.A. Jansen, M. Boonman, M.J. Schillemans en H.J.G.A. Limpens (2016) *Swarm and Switch: On the trail of the hibernating common pipistrelle*. Bat News. No. 110. p. 8-10. Bat Conservation Trust. London
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, *Zoogdieren van West-Europa*. 2^e druk 2003 VZZ. Uitgeverij KNNV.
- Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen en R.P.W.H. Felix (1993). *Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld*. 4^e geheel herziene druk. RAVON.
- Meijden, R. van der (2004). *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Uitgeverij Wolters-Noordhoff.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (2011) *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis - Pipistrellus pipistrellus*.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (1979). *Vogelrichtlijn. 79/409/EEG*.
- Nederlandse vereniging voor libellenstudie (2002). *Atlas van de Nederlandse libellen – Nederlandse fauna 4*. KNNV, EIS.
- Nationale Databank Flora en Fauna (2016), *NDFF Uitvoerportaal*.
- Nie, H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*.
- Provincie Zuid-Holland (2016). *Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 november 2016, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949*
- Provincie Zuid-Holland (2016), *Interactieve atlassen en kaarten*. <https://www.zuid-holland.nl/overons/feiten-cijfers/interactieve/>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. *AERIUS Calculator*
- Rijksoverheid (2012). Versie 0.4. *Memorie van toelichting bij het voorstel van wet met regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*
- Rijksoverheid (2016). *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden. Stb-2016-34 ISSN 0920 – 2064 's-Gravenhage 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de Natuur (Wet natuurbescherming)*.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. <https://www.sovon.nl/>
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 - 2000 - Nederlandse fauna 5*. KNNV & EIS.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland (2005). *Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels*. Tirion Uitgevers
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. van Dijk A.J. & Boele A. 2011, *Handleiding SOVON broedvogelonderzoek*.
- Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON). <http://www.ravon.nl/>
- Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna (VOFF). *Waarnemingen van flora en fauna*. <https://www.telmee.nl/?c=portal&m=telmee>
- Sweco Nederland (2019). *Stikstofdepositie en woningbouwontwikkeling – Verkennend onderzoek naar de bijdrage van woningbouwontwikkeling aan de stikstofdepositie*. Kenmerk: SWNL0250596
- Zoogdierverseniging. *Zoogdieratlas*. <http://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdieratlas>
- VanderHelm Milieubeheer B.V., *ecologische quickscan Pasgeld Rijswijk* kenmerk: 20170361, d.d. 07-12-2017
- VanderHelm Milieubeheer B.V., *ecologisch soortgericht onderzoek Pasgeld Rijswijk*, kenmerk: 20170361, d.d. 07-12-2017.
- VanderHelm Milieubeheer B.V., *actualisatie ecologische quickscan Pasgeld te Rijswijk*, kenmerk: RYRY20201272, d.d. 11-12-2020

BIJLAGE 1 KWALITEITSBORGING EN VERANTWOORDING

DESKUNDIGHEID

De uitvoerend ecologen voldoen aan ten minste één van de door het Ministerie van Economische Zaken genoemde voorwaarden en zijn daarmee gekwalificeerd als deskundige. Deze voorwaarden zijn vermeld in Box 6.

Box 6: Voorwaarden voor deskundigheid, Ministerie van Economische Zaken.

Het Ministerie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals de Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of soortenbescherming.

VOLLEDIGHEID ONDERZOEK

De ecologische quickscan betreft een onderzoek naar onder andere de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in en nabij het projectgebied. Het onderzoek is gebaseerd op een bureaustudie en een éénmalig veldbezoek. Voor een volledige inventarisatie van alle aanwezige flora en fauna ter plaatse van het projectgebied dient een soortgericht onderzoek te worden uitgevoerd wat veelal gebonden is aan bepaalde perioden in het jaar.

Uit een soortgericht onderzoek kan naar voren komen dat beschermde soorten aanwezig zijn en dat daarop een negatief effect ontstaat. Mitigerende en/of compenserende maatregelen zijn dan nodig en mogelijk dient een ontheffing te worden aangevraagd om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze vervolgstappen zijn geen onderdeel van de ecologische quickscan.

KWALITEITSBORGING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is lid van het 'Netwerk Groene Bureaus (NGB) - Brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging'. De werkzaamheden die door VanderHelm Milieubeheer B.V. worden uitgevoerd, zijn gebaseerd op de door de NGB vastgestelde gedragscode (11-2-2021).

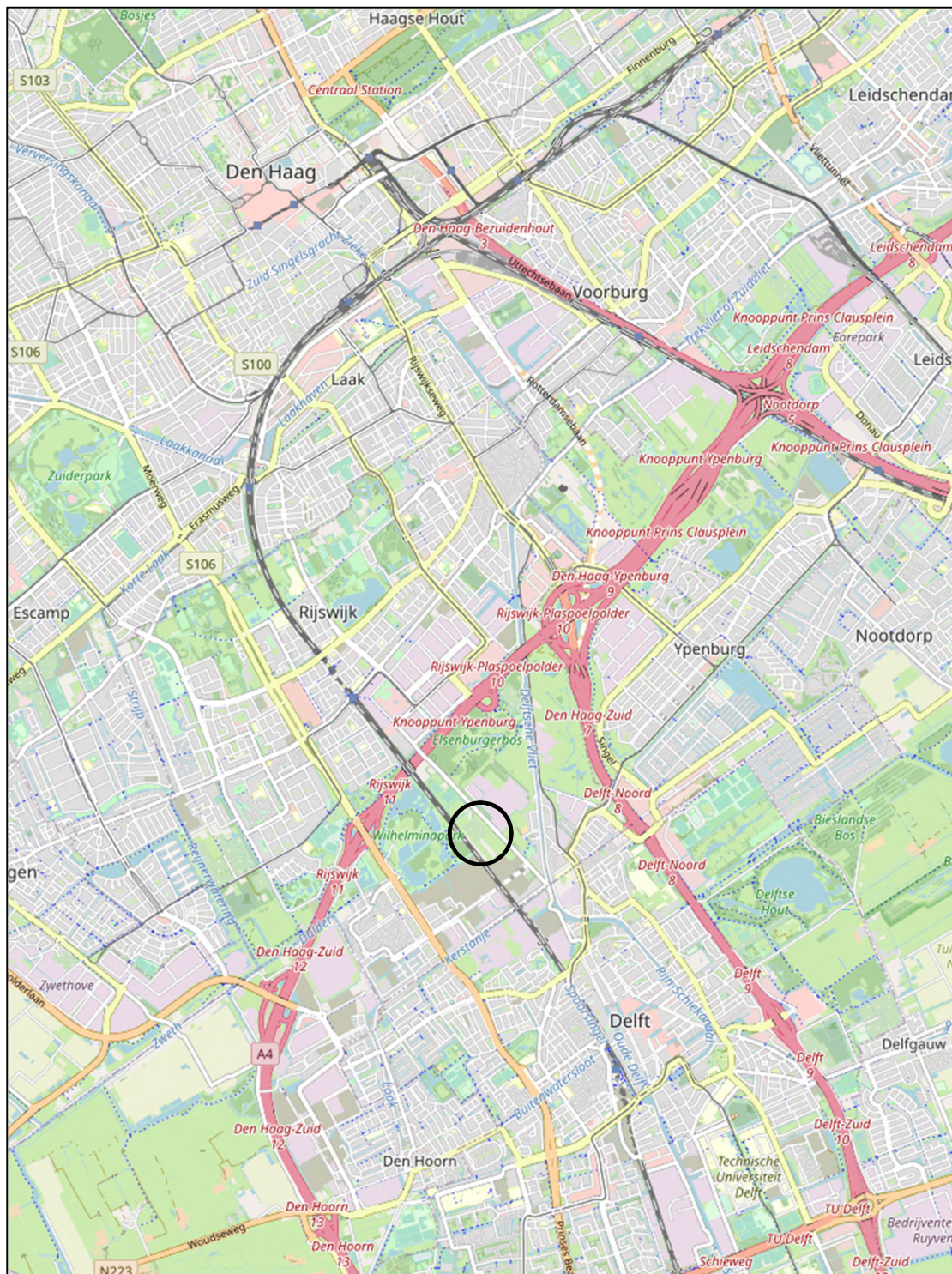
VanderHelm Milieubeheer B.V. is VCA** (versie 2017) gecertificeerd.

Onderhavig project is uitgevoerd in overeenstemming met het kwaliteitssysteem van VanderHelm Milieubeheer B.V.

VERANTWOORDING

VanderHelm Milieubeheer B.V. is een onafhankelijk adviesbureau en verklaart hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben bij de uitkomst van het gevoerde onderzoek.

BIJLAGE 2 REGIONALE SITUATIEKAART PROJECTGEBIED

○ = Projectgebied

Bron: OpenStreetMap